

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра естрадно-вокального мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО
"28" 08 2025 р.

ГАРМОНІЯ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	02 Культура та мистецтво
Спеціальність:	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма:	«Естрадний спів»
Освітній рівень:	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

**Івано-Франківськ
2025**

РОЗРОБНИК:

кандидат мистецтвознавства, доцент,

доцент кафедри естрадно-вокального мистецтва Наталія ТОЛОШНЯК

кандидат мистецтвознавства, доцент,

доцент кафедри

естрадно-вокального мистецтва

Леся РОМАНЮК

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри естрадно-вокального мистецтва,

протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.

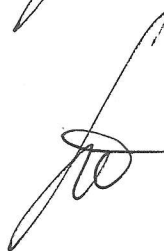
Завідувач кафедри

Наталія ТОЛОШНЯК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП

Наталія ТОЛОШНЯК

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради,

протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

е-mail	lesia.romaniuk@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	Ауд. 609 Кафедра естрадно-вокального мистецтва
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=3816

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. Гармонія є навчальною дисципліною, що спрямована на формування та розвиток музичного мислення та спеціальних професійних компетентностей студентів спеціальності «Музичне мистецтво», професійного спрямування «Сольний естрадний спів». Вивчення гармонічних закономірностей музичної мови дає можливість досягнути історію музичного мистецтва у спеціалізованому ракурсі, а також пізнавати специфіку музичної мови задля досягнення змісту музичного твору та його адекватної виконавської інтерпретації.

Курс «Гармонія» є одним з найважливіших у процесі підготовки музиканта-професіонала в різних музичних навчальних закладах. Гармонія як навчальна дисципліна пов'язана з іншими предметами музично-теоретичного циклу та із спеціальними дисциплінами. Вона є базою для формування високої професійної майстерності майбутніх виконавців і викладачів музики.

Структура курсу «Гармонія» передбачає засвоєння теоретичного матеріалу з паралельним його практичним опрацюванням, в процесі якого акцент пропонується робити саме на практичній складовій курсу.

Мета навчальної дисципліни: надати студентам уявлення про найважливіші закономірності гармонії як одного з виражальних та формотворчих засобів музики, що передбачає: розвиток музичного мислення і гармонічного слуху, виявлення інтересу до творчості; розпізнавання внутрішніх закономірностей і зв'язків гармонічної будови музичних творів; усвідомлення процесів розвитку та логіки становлення гармонічної будови музичного твору.

Завдання: надати теоретичні знання щодо формотворчого значення гармонії; навчити розуміти функціональну логіку в музичній будові; допомогти оволодіти комплексом ладо-гармонічних засобів, характерних для системи класичного музичного мислення; сформувати навички письмового викладення та гри на фортепіано гармонічних зворотів та послідовностей, навички гармонізації даного голосу; сформувати навички гармонічного аналізу нескладних музичних творів; сформувати вміння добору акомпанементу у різних стилях і жанрах.

Предмет: Дисципліна Гармонія має практичну спрямованість та інтегративний характер, що передбачає як теоретичне, так і суто практичне засвоєння матеріалу.

Основною формою навчання є практичні заняття, в яких передбачається постійне поєднання роботи за всіма означеними напрямками. З огляду на це основними напрямками роботи практичних занять є такі:

- письмові роботи (гармонізація мелодичних фрагментів, складання музичних періодів, елементів музичних композицій);
- усний та письмовий аналіз музичних творів та/або уривків;

- виконання (гра) на фортепіано гармонічних послідовностей, секвенцій, джазових цифровок;
- добір акомпанементу до народної та естрадної пісні, джазового стандарту тощо.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- музичну термінологію,
- теоретичний та практичний матеріал з гармонії;
- про акорди та їхню структуру, будову акордів у чотириголоссі;
- про основні та побічні функції та їх ладово-функціональну якість та місце і значення у музичному періоді;
- основні правила голосоведення при сполученні акордів між собою;
- основні правила відхилення та модуляції.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **вміти:**

- володіти навичками гармонізації мелодії;
- створювати логічну послідовність акордів до даної мелодії чи баса;
- спроможність аргументувати і пояснити основну логіку та закономірності використання того чи іншого акорду й звороту при гармонізації мелодії;
- відчувати тонально-гармонічну структуру форми періоду і вільно орієнтуватися щодо використання відповідних гармонічних засобів;
- вирішувати гармонічні проблеми каденцій різного типу, мелодичних стрибків тощо;
- вміти розв'язати за правилами нестійкий акорд в тональності;
- грати на фортепіано різні вправи (музичні періоди, секвенції);
- вміти підбирати функціонально визначений акомпанемент до заданої теми-мелодії, використовуючи різні типи фактур;
- усвідомлено виконувати на інструменті музичну побудову за даною гармонічною схемою;
- зробити гармонічний аналіз періоду або уривку музичного твору;
- аналізувати тонально-гармонічну структуру музичного твору, розуміти його окремі елементи;
- набуття творчих якостей у створенні власних музичних прикладів.

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Естрадний спів», введеної в дію ЗВО «Університет Короля Данила» 01 вересня 2025 року).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання

Шифр та назва компетентності ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. СК 7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності. СК 10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій. СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією. СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	ПРН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом. ПРН 14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті /вокалу /диригування /теорії, історії музики /композиції. ПРН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
---	---

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2, 3
Семестр	3, 4, 5
Кількість кредитів ЄКТС	6

Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	—	—
	семінари, практичні	<u>84 год.</u>	<u>20 год.</u>
Самостійна робота		<u>96 год.</u>	<u>160 год.</u>
Форми підсумкового контролю	Залік (4 семестр), екзамен (5 семестр)		

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Пререквізити	Постреквізити
Елементарна теорія музики	Основи звукорежисури і студійно-сценічний практикум
Сольфеджіо	
Фортепіано	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГАРМОНІЯ» Перелік тем практичних занять

Тема 1. Акорди та їх види (2 год.)

Співзвуччя. Акорди та їх види. Типи акордів та їх назви. Назви звуків акордів. Функціональна система головних тризвуків. Обернення тризвуків й септакордів та їх назви. Види неакордових звуків (затримання, прохідні, допоміжні, упередження). Типи викладу.

Питання для самостійного вивчення:

Види неакордових звуків (затримання, прохідні, допоміжні, упередження). Типи викладу. Поліфонічний і гомофонний виклад – 4 год. [1, 2, 4, 10].

Тема 2. Чотириголосний виклад (2 год.).

Чотириголосний виклад. Неакордові звуки – затримання, прохідні, допоміжні, упередження (переднімання). Чотириголосий виклад тризвуків. Подвоєння в тризвуках. Мелодичне положення тризвуків. Перехрещення голосів.

Питання для самостійного вивчення:

Перехрещення голосів. Письмова робота – 4 год. [1, 2, 4, 10].

Тема 3. Функційна система головних тризвуків (2 год.)

Поняття про ладову функцію та функціональність, поняття звороту та його види. Логіка послідовності гармонічного звороту. Головні тризвуки. Гармонічний зворот.

Питання для самостійного вивчення:

Формули зворотів. Назви зворотів. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 10].

Тема 4. Сполучення головних тризвуків (2 год.)

Голосоведення та його типи (плавне, стрибкоподібне, протилежне, опосередковане). Співвідношення акордів (кварто-квінтове, терцове, секундове). Правила сполучення головних тризвуків. Способи сполучення тризвуків: гармонічний, мелодичний.

Питання для самостійного вивчення:

Співвідношення акордів (кварто-квінтове, терцове, секундове). Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 10].

Тема 5. Музичний синтаксис. Гармонізація мелодії головними тризвуками (2 год.)

Період. Речення. Каденції. Види періодів. Гармонізація мелодії головними тризвуками. Поняття гармонізації. Правила розташування функцій в мелодії.

Питання для самостійного вивчення:

Каденції. Каденції та їх види. Класифікація каденцій за їх гармонічним змістом, розташуванням у формі, особливостями заключного акорду. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 1].

Тема 6. Переміщення. Стрибки терцієвих тонів (2 год.).

Переміщення акорду. Техніка переміщення. Значення переміщення для мелодико-ритмічного руху в межах одного тризвуку. Переміщення із зміною та без зміни розташування. Техніка та значення переміщень. Стрибки терцієвих тонів у сопрано й тенорі при з'єднанні тризвуків.

Питання для самостійного вивчення:

Переміщення. Стрибки терцієвих тонів. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 10].

Тема 7. Гармонізація баса (2 год.).

Практичні вказівки по гармонізації баса. Аналіз ступенів басового голосу як передумова його гармонізації. Ритмічні співвідношення басового і верхніх голосів. Вимоги щодо характеру руху мелодичної лінії.

Питання для самостійного вивчення:

Вимоги щодо характеру руху мелодичної лінії. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 11].

Тема 8. Кадансовий квартсекстакорд (К 6/4) (2 год.).

Кадансовий квартсекстакорд (К 6/4). Функційні особливості К 6/4, його поліфункціональність, метричні умови. Різні можливості для його використання (голосоведення, оточуючі гармонії) в половинній і заключній каденції.

Питання для самостійного вивчення:

Виразове значення, подвоєння та переміщення кадансового квартсекстакорду. Приклади використання. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 10].

Тема 9. Секстакорди головних тризвуків (2 год.).

Секстакорди головних тризвуків. Їх будова, подвоєння звуків, вузьке, широке, мішане розташування, умови голосоведення. Паралельні квінти та октави. Сполучення тризвуків з секстакордами, переміщення. Послідовність тризвуку і секстакорду одного ступеня як різновидність переміщення. Умови подвоєння терції в секстакорді.

Питання для самостійного вивчення:

Виразове значення секстакордів в музиці. Приклади використання. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 13].

Тема 10. Сполучення секстакорду з тризвуками і двох секстакордів (2 год.).

Сполучення секстакорду з тризвуками кварто-квінтового і секундового співвідношення. Низхідний рух басу у звороті IV-V6, паралельний і протилежний рух квінт, прим та октав як заборонений прийом голосоведення. Сполучення двох секстакордів кварто-квінтового і секундового співвідношення. Особливості мінору.

Питання для самостійного вивчення:

Особливості мінору. Приклади використання секстакорду з тризвуками кварто-квінтового і секундового співвідношення. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 13].

Тема 11. Стрибки при сполученні тризвуків з секстакордами та двох секстакордів (2 год.).

Стрибки при сполученні тризвуків з секстакордами та двох секстакордів.

Стрибки квінт і прим, подвійні стрибки. Поняття прихованих квінт і октав. Заборона їх у крайніх голосах при висхідних стрибках у мелодії.

Питання для самостійного вивчення:

Особливості мінору. Приклади використання стрибків при сполученні тризвуків з секстакордами та двох секстакордів. Гармонічний аналіз. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 7, 9, 13].

Тема 12. Квартсекстакорди (2 год.).

Квартсекстакорди. Прохідні й допоміжні квартсекстакорди (6/4). Прохідні 6/4 домінанти й тоніки (Т – D 6/4 – Т 6 і навики; S – T 6/4 – S 6 і навики). Особливості голосоведення. Допоміжні квартсекстакорди (6/4) субдомінанти і тоніки (Т – S 6/4 – Т; S – T 6/4 – S). Голосоведення. Допоміжні квартсекстакорди в каденціях.

Питання для самостійного вивчення:

Допоміжні квартсекстакорди в каденціях: додаткова плагальна каденція з допоміжним субдомінантовим квартсекстакордом. Приклади використання. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 7, 9, 13].

Тема 13. Септакорди. Домінантсептакорд (D 7) (2 год.).

Септакорди. Основний доміантсептакорд (D 7). Вузьке, широке і мішане розташування. дисонантність доміантсептакорду. Зворот K 6/4 – D7. Прохідна септима та септима взята стрибком у послідовності D – D 7. Підготовка D 7 і голосоведення. Розв'язання D 7 в T(t). Стрибки при розв'язанні D 7 в T (t). Стрибки квінт. Подвійні стрибки.

Питання для самостійного вивчення:

Приклади використання основного доміантсептакорду в музиці та гармонічний аналіз. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 7, 9, 13].

Тема 14. Обернення D 7 (2 год.).

Обернення D 7. Назви і позначення. Розв'язання обернень D 7. Прохідна та взята стрибком септима у зворотах D 6 – D 6/5; D – D 2. Прохідний D 4/3. Особливості голосоведіння у звороті T– D 4/3 – T6.

Питання для самостійного вивчення:

Приклади використання обернень D 7 та гармонічний аналіз. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 7, 9, 13].

Тема 15. Повна функційна система мажору і гармонічного мінору (2 год.).

Повна функційна система мажору і гармонічного мінору. Три функційні групи. Особливості тонічної групи. Особливості гармонічного мінору. Звороти повної функційної системи.

Питання для самостійного вивчення:

Автентичні і плагальні звороти. (4 год.). [1, 2, 4, 7, 9, 13].

Тема 16. Тризвук і сектакорд II ступеня (SII 6 та SII) (2 год.).

Тризвуки субдомінантової групи. Сектакорд і тризвук II ступеня (SII 6 та SII). SII 6 – подвоєння. Приготування SII 6 та SII акордами T та S функцій. Підготовка і сполучення з акордами доміантової групи.

Питання для самостійного вивчення:

Приклади використання сектакорда і тризвука II ступеня. Гармонічний аналіз. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 7, 9, 13].

Тема 17. Тризвук VI ступеня ладу (TSVI). Перервана каденція (2 год.).

Тризвук VI ступеня ладу (TSVI). Функційні особливості VI ступеня. TSVI – проміжна ланка (T – TSVI – S або SII 6). Перервана каденція. Перерваний зворот (D – TSVI). Подвоєння терцієвого тону при розв'язанні D7 в шостий ступінь. Перервана каденція у другому реченні як засіб розширення меж періоду.

Питання для самостійного вивчення:

Інші засоби розширення періоду. Приклади використання тризвука VI ступеня ладу. Гармонічний аналіз. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 7, 9, 13].

Тема 18. Септакорд II ступеня (SII 7) (4 год.).

Септакорд II ступеня (SII 7). Функційні особливості. Обернення SII 7. Субдомінантсептакорд та його обернення як головний септакорд субдомінантової групи. Підготовка SII 7 і його обернень. Розв'язання SII 7 та його обернень у Т, Т 6 та прохідний Т 6/4 і К 6/4. Внутрішньо функційне розв'язання SII 7 через акорди D 7.

Питання для самостійного вивчення:

Приклади використання септакорда II ступеня (SII 7). Гармонічний аналіз.

Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 7, 9, 13].

Тема 19. Ввідні септакорди (DVII 7) (4 год.).

Ввідні септакорди (DVII 7). Види DVII 7. як акорди домінантової функції. Септакорд сьомого ступеня та його обернення. Підготовлення DVII 7 та його обернень акордами тонічної, субдомінантової та домінантової функцій. Особливості розв'язання DVII 7 в тоніку: з подвоєнням терції або прими (в залежності від розташування). Внутрішньо функціональний перехід DVII 7 та його обернень у D 7 та його обернення. Звороти з прохідними акордами DVII 4/3 та DVII 2 у субдомінантовому значенні.

Питання для самостійного вивчення:

Приклади використання септакорда II ступеня (SII 7). Гармонічний аналіз.

Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 7, 9, 13].

Тема 20. Домінантнонакорд (D 9) (2 год.).

Домінантнонакорд (D 9). Визначення і позначення. Великий і малий нонакорд. Акордова підготовка і розв'язання D 9 в Т.

Питання для самостійного вивчення:

Приклади використання домінантнонакорда (D 9). Гармонічний аналіз.

Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 7, 9, 12, 13].

Тема 21. Менш вживані акорди домінантової групи(4 год.).

Сектакорд VII-го зменшеного ступеня (DVII 6). Подвоєння звуків у DVII 6. DVII 6 при гармонізації висхідного верхнього тетракорду мажору та мелодичного мінору. DVII 6. Тризвук III ступеня мажору (DIII). Функціональна особливість тризвуку третього ступеня. Тризвук третього ступеня при гармонізації низхідного верхнього тетракорду натурального мажору.

Питання для самостійного вивчення:

Приклади використання сектакорда VII-го зменшеного ступеня. Гармонічний аналіз. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 7, 9, 12, 13].

Тема 22. Домінанта з секстою (4 год.).

Менш вживані акорди домінантової групи. Домінанта з секстою. Особливості акорду. Секста як заміник квінти в акордах домінантової групи. Умови використання. Домінанта з секстою в каденціях як затримання або як упередження.

Питання для самостійного вивчення:

Приклади використання домінанти з секстою. Гармонічний аналіз. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 7, 9, 12, 13].

Тема 23. Акорди подвійної домінанти (DD, DD 7, DDVII 7) (4 год.).

Акорди подвійної домінанти (DD, DD7, DDVII7. Функціональні особливості та призначення акордів DD. DD в мажорі і в мінорі. DD в каденції. Місце DD в каденційних зворотах. Найпоширеніші каденційні різновидності DD: DD5/6 і 3/4, DDVII7 і 5/6. Хроматичний хід при приготуванні акордів DD акордами субдомінантової функції. Розв'язання акордів DD у K6/4 та D. Допоміжні акорди DD між K6/4 та його повторенням. Акорди DD у плагальних каденціях.

Питання для самостійного вивчення:

Приклади використання акордів подвійної домінанти. Гармонічний аналіз.

Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 7, 9, 12, 13].

Тема 24. Подвійні домінанти в середині побудови(2 год.).

Подвійні домінанти в середині побудови. Акордова підготовка і розв'язання акордів DD у позакаденційних умовах. Розв'язання акордів DD в D та прохідний T 6/4. Перехід акордів DD в дисонуючі акорди D та S групи. Звороти з прохідними акордами за участю акордів DD.

Питання для самостійного вивчення:

Приклади використання акордів подвійної домінанти в середині побудови.

Гармонічний аналіз. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 7, 9, 12, 13].

Тема 25. Альтерація акордів подвійної домінанти(6 год.).

Альтерація акордів подвійної домінанти (DD 7 b5, DDVII 7 b 3). Особливості альтерації в мажорі (гармонічний мажор з пониженим VI ст.) та в мінорі. Умови використання.

Питання для самостійного вивчення:

Приклади використання акордів альтерованої подвійної домінанти в середині побудови. Гармонічний аналіз. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 7, 9, 12, 13].

Тема 26. Альтерація акордів субдомінантової групи.

Неаполітанський акорд (2 год.).

Альтерація акордів субдомінантової групи. Хроматичне змінення II ступеня в акордах S. Неаполітанський акорд. Пониження II ступеня. Неаполітанський секстакорд в мінорі і мажорі. Подвоєння, підготовка, розв'язання. Неаполітанський секстакорд у плагальних зворотах. Неаполітанський септакорд. Основний тризвук II низького ступеня. Альтерація субдомінанти в мажорі.

Питання для самостійного вивчення:

Приклади використання акордів альтерованої субдомінантової групи в середині побудови. Гармонічний аналіз. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1, 2, 4, 7, 9, 12, 13].

Тема 27. Типи тональних співвідношень. Відхилення, модуляція, співставлення (2 год.).

Типи тональних співвідношень. Однотональний та різнотональний виклади музичного матеріалу. Головні й побічні тональності. Функціональний зв'язок головної та побічної тональності. Тональний план.

Питання для самостійного вивчення:

Приклади використання головних і побічних тональностей в межах твору.

Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1-13].

Тема 28. Відхилення (4 год.).

Відхилення. Хроматична система. Тональності діатонічної спорідненості. Прохідні й каденційні відхилення. Метричні умови здійснення відхилень. Засоби відхилення. Поняття про побічні домінанти та субдомінанти. Голосоведення при введенні побічних D і S. Порядок відхилень у періоді. Перерваний зворот як засіб відхилення.

Питання для самостійного вивчення:

Перерваний зворот як засіб відхилення. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1-13].

Тема 29. Відхилення. Хроматичні секвенції (2 год.).

Секвенції. Поняття хроматичних секвенцій. Відхилення. Хроматичні секвенції – ланцюжок відхилень у інші тональності. Будова ланки секвенції. Голосоведення. Функціональна підпорядкованість всіх ланок хроматичної секвенції. Секвентне розширення періоду.

Питання для самостійного вивчення:

Виразове значення хроматичних секвенцій, їх динамічні можливості та місце у формі. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1-13].

Тема 30. Модуляція (2 год.).

Модуляція. Визначення: модуляція – перехід в іншу тональність та закріплення її досконалою каденцією. Типові напрями модуляцій. Модуляція як фактор формотворення. Модулюючий період. Функції модуляції в музичній формі. Типи модуляцій.

Питання для самостійного вивчення:

Функції модуляції в музичній формі. Типи модуляцій. Письмова робота. Гра акордових послідовностей - 4 год. [1-13].

Тема 31. Модуляція в тональності діатонічної спорідненості (6 год.).

Модуляція в тональності діатонічної спорідненості або першого ступеня спорідненості. Визначення тональностей I ступеня спорідненості до мажору і мінору. Чотири етапи модуляційного процесу: підготовка, спільний акорд, модулюючий акорд, закріплення нової тональності – наявність заключної каденції. Модуляція через відхилення у тональність спільного акорду.

Питання для самостійного вивчення:

Виразове значення модуляції в тональності діатонічної спорідненості або першого ступеня спорідненості, їх динамічні можливості та місце у формі – 4 год. [1-13].

Тема 32. Модуляції другого ступеня спорідненості. (2 год.).

Модуляцій другого ступеня спорідненості. Визначення тональностей другого ступеня спорідненості до заданої. Модуляція другого ступеня спорідненості в тональності з різницею в 2-а ключових знаки. Модуляція другого ступеня спорідненості в тональності з різницею в 3-5 ключових знаків.

Питання для самостійного вивчення:

Виразове значення модуляції в тональності другого ступеня спорідненості, їх динамічні можливості та місце у формі – 4 год. [5-13].

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Гармонія»

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т. ч.:	96 год.	160 год.
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	20 год.	40 год.
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	20 год.	40 год.
Підготовка звітів з практичних робіт	30 год.	40 год.
Підготовка до поточного контролю	10 год.	20 год.
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	16 год.	20 год.

ПОЛІТИКА КУРСУ

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему

поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

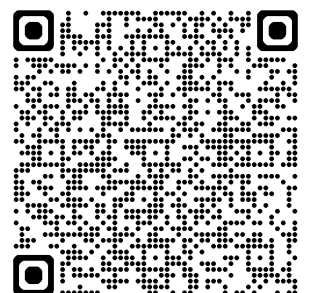
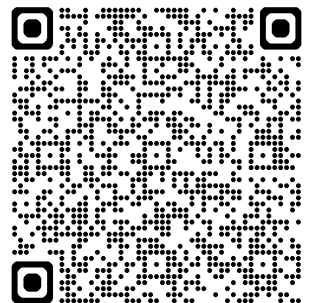
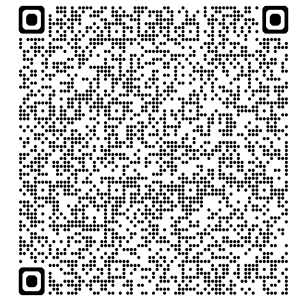
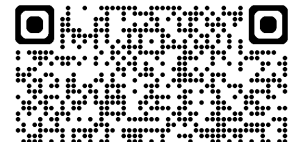
Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

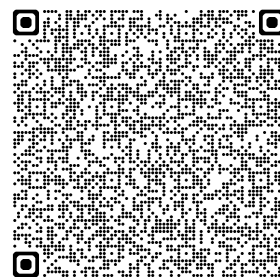
6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилення текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця в галузі знань 02 Культура та мистецтво.

Використовуються:

- за організацією пізнавальної діяльності: словесні (лекції), семінарські (виконання практичних завдань під час занять та розв'язування практичних завдань на комп'ютерах);
- за видами занять: практичні заняття (індивідуальні та групові вправи);
- за формою стимулювання пошукової та дослідницької діяльності: завдання щодо використання програми Excel, моделі різних форматів професійних ситуацій; Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
ПРН 12. Володіти термінологією		Поточний контроль:

музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	- словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); - наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи) - проблемно-пошуковий метод, який базується на самостійному музичному мисленні, вирішенні проблемно-пошукових ситуацій тощо.	- усний та письмовий контроль на практичних заняттях; - самоконтроль.
ПРН 14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті /вокалу /диригування /теорії, історії музики /композиції.	— словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); — наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи); — проблемно-пошуковий метод, який базується на самостійному музичному мисленні, вирішенні проблемно-пошукових ситуацій тощо.	<i>Поточний контроль:</i> - усний і письмовий контроль на практичних заняттях; - самоконтроль
ПРН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва	— словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); — наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи); — проблемно-пошуковий метод, який базується на самостійному музичному мисленні,	<i>Поточний контроль:</i> - усний і письмовий контроль на практичних заняттях; - самоконтроль <i>Підсумковий контроль:</i> Диференційований залік та екзамен за результатами письмової контрольної роботи.

	вирішенні проблемно-пошукових ситуацій тощо.	
--	--	--

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контрольні заходи

<i>Вид</i>	<i>Зміст¹</i>	<i>% від загальної оцінки</i>	<i>Бал</i>	
			<i>min</i>	<i>max</i>
Поточні контрольні заходи	Письмові практичні завдання (задачі)	40	25	40
	Практичні завдання на ф-но	20	10	20
	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	Письмові практичні завдання (задачі)	40	25	40
Всього:		100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється [«Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів»](#), яке розміщено на сайті університету в розділі «Публічна інформація»: <https://ukd.edu.ua/node/1149>

Здобувачі мають право оскаржувати результати поточного оцінювання, а також інформувати про факти конфліктних ситуацій в академічній групі чи з викладачем у відповідності до [«Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій»](#).

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали - “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї

норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі.

Здобувачі які ведуть конспект лекцій, мають план-проспект семінарського заняття, а також формують власну аналітичну думку з конкретного питання можуть претендувати на оцінку відмінно “5”. Також здобувачі, які приймають активну участь в обговоренні відповідей своїх колег можуть отримати додаткові бали до власної відповіді, або окрему оцінку. Якщо здобувач відповідав усно і виконував тестові завдання під час семінару, викладач вносить до Журналу дві оцінки.

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Підсумковий контроль знань у формі диференційованого заліку (IV семестр) та екзамену (VI семестр) проводиться у вигляді залікових контрольних робіт або комп'ютерного тестування. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів.

Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно Шкали оцінювання знань за ЄКТС) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Критерії оцінювання якості знань студентів

Оцінка «**відмінно**» ставиться при наступних умовах:

1. Відповідь з музично-теоретичного матеріалу повна, логічно побудована, заснована на правильному тлумаченні понятійного апарату, студент виявляє широку ерудованість стосовно висвітлюваної проблематики;
2. Практичне письмове завдання та гра акордових послідовностей на фортепіано виконані грамотно, з повним розумінням закономірностей класичної гармонії.

Оцінка «**добре**» ставиться при наступних умовах:

1. Відповідь з теоретичного матеріалу недостатньо повна, але переконливо збудована і добре викладена, є окремі неточності в понятійному апараті.
2. У практичному письмовому завданні та грі акордових послідовностей на фортепіано допущені окремі неточності.

Оцінка «**задовільно**» ставиться при наступних умовах:

1. Відповідь з теоретичного матеріалу неповна, заснована на окремих уривчастих відомостях, не створює повної картини з даного матеріалу. Понятійний апарат не опрацьований.
2. У практичному письмовому завданні та грі акордових послідовностей на фортепіано допущені помилки.

Оцінка «**незадовільно**» ставиться при наступних умовах:

1. Відповідь з теоретичного матеріалу заснована на окремих уривчастих відомостях. Понятійний апарат не опрацьований.
2. У практичному письмовому завданні та грі акордових послідовностей на фортепіано спостерігаються значні помилки.

Студенти, які не з'явилися на заліки/екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Вознюк. П. Т., Поляковська С. П. Гармонія : Навчально-методичний посібник. Київ : Музична Україна, 2018. 144 с.
2. Дубінець І. В. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни Гармонія (модульний курс) : навчальний посібник. Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2012. 252 с.
3. Завісько Н. З., Лемішко М. М. Гармонія. Ч. 2. Хроматика. Навчальний посібник. Вінниця : Нова книга, 2016. 216 с.
4. Лемішко Л. Гармонія. Ч. 1. Діатоніка.: Навчальний посібник. Вінниця : Нова книга, 2010. 224 с.
5. Михайловський Р. С. Послідовність інтервалів та акордів: метод. рекомендації для викладачів та учнів. Київ, 2013. 36 с. Ноти, іл .

6. Пасічник В., Іваньо О., Новак Б. Гармонія : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 140 с.; ноти.
7. Романюк Л. Б. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Гармонія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво». Івано-Франківськ : 2024. 25 с.
8. Сисак Л. М. Практичні поради з вивчення гармонії. Методичні рекомендації. Вінниця : Нова книга, 2012. 88 с.

Додаткова література:

9. Пасічник В. Гармонія. Методичний посібник. Львів : Растр-7, 2015. 56 с.
10. Пасічник В., Іваньо О., Новак Б. Методичні рекомендації з курсу «Гармонія» для студентів вищих навчальних закладів II-IV рівня акредитації. Львів : Растр-2015. 48с.
11. Юцевич Ю. Словник-довідник музичних термінів. Вид 2-ге,переробл. і допов. Тернопіль : Навч кн.-Богдан, 2009. 352 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Лемішко М. Гармонія. Частина 1. Діатоніка. (Видання 2-ге, доповнене). Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III і IV рівнів акредитації. Вінниця : Нова Книга, 2010. 224 с.

URL:

https://books.google.com.ua/books?id=R50RCgAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=uk&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

2. Гармонія та поліфонія. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи для бакалаврів спеціальності 025 Музичне мистецтво / Укл. : Грицун Ю. М. Чернігів : НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2023. 52 с.

URL:

<https://epub.chnpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9243/1/Гармонія%20та%20поліфонія.%20Методичні%20рекомендації%20до%20практичних%20занять%20та%20самостійної%20роботи%20для%20бакалаврів%20спеціальності%20025%20Музичне%20мистецтво.pdf>